

Doğal Güzellikler Diyarı
Bolu

Bolu Valisi İbrahim ÖZÇİMEN:

“Bolu’nun, yaşam kalitesi yüksek bir kent olmasını hedefliyoruz”

Röportaj: Kasım TURGUT / Aslan AVŞARBEY

K.TURGUT-A.AVŞARBEY: Sayın Valim, yaklaşık bir yıldır Bolu’da görev yapıyorsunuz. Bolu vilayeti hakkında buraya atanmadan önceki düşünceleriniz ve göreve başladıktan sonraki düşünceleriniz öncelikle alabilir miyiz?

İ.ÖZÇİMEN: Buraya gelmeden önce de Bolu’nun çok yeşil bir il olduğunu biliyordum. Bolu’ya geldikten sonra aynı şeyi gördüm ama görmek tabi ki çok farklı bir şey. Bolu’ya geldikten sonra Bolu’yu çok daha yakından izleme, görme, tanıma imkânım oldu. Bolu gerçekten doğasıyla, tarihi ve kültürel değerleriyle, yaylalarıyla, gölleriyle, ormanlarıyla doğa harikası bir il.

Yine gelmeden önce Bolu halkının devletine bağlı olduğunu, kurallara ve kanunlara bağlı olduğunu, Türkiye’ye katkı yaptığını, Türkiye’ye yük olmadığını biliyordum ve buraya geldikten sonra bunlarla karşılaştım. Gerçekten Bolu halkı devletini ve milletini çok seviyor. Bolu halkının devletine, milletine, milletin değerlerine, örfüne saygılı olduğu şeklinde bir düşüncem vardı. Burada bunun fazlasıyla olduğunu geldikten sonra tekrar müşahade ettim. Bolu halkından Valiliğime karşı ciddi bir saygı ve sevgi gördüm. Bende onların bu sevgi ve saygılarına layık olmaya çalışıyorum, Bolu Halkını çok seviyor, onlara hizmet etmekten onur ve gurur duyuyorum.

K.TURGUT-A.AVŞARBEY: Bolu ilinin 2023 vizyonu konusunda çalışmalarınız var mı? Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100. yıl dönümünde Bolu ilini nerde görmek istiyorsunuz. Bununla ilgili bir yol haritanız var mı?

Bolu, Ankara ve İstanbul gibi sanayileşmiş bölgelerin ortasında, ülkemizin en önemli yatırım aksı üzerinde yer alan bir ilimizdir. İller arası sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması ve kişi başına düşen milli gelirden Türkiye genelinde ön sıralarda bulunmaktadır. Mevcut coğrafi konumu ve ana pazarlara yakınlığı olan, Bolu Dağı Tünelinin açılmasıyla ulaşım olanaklarının daha da arttığı önemli bir ilimizdir. Şehir içi dağıtım altyapı çalışmaları yıllık programlar dâhilinde sürdürülen doğalgaz kullanımının giderek yaygınlaştığı, zengin turizm potansiyelini değerlendirmeye yönelik çalışmaların ivme kazandığı, su kaynakları yeterli, toprak verimliliği yüksek, Türkiye’nin kanatlı et üretiminin % 30’unu karşılayan, yirmi bine yakın öğrencisi olan bir üniversitenin bulunduğu, eğitim ve sağlık altyapısını büyük ölçüde tamamlamış bir ildir.

Bu avantajlardan hareketle Bolu’nun vizyonunu belirlemiştir. Önümüzdeki dönem içerisinde yer aldığımız Doğu Marmara bölgesinde yer alan illerle birlikte; “Stratejik konumu ve işbirliği ağlarından güç alan, çok yönlü ekonomik yapısı ile değer

üreten, zengin beşeri potansiyeliyle geleceğe yön veren, yaşam kalitesi ile fark yaratan, insan ve bilgi odaklı, yeniliklere açık, küresel rekabette lider ve sürdürülebilir kalkınmada marka kent olmak” şeklinde belirlemiş bulunmaktayız.

Buradan hareketle Bolu’nun; Doğa-ya ve çevreye duyarlı, altyapısını tamamlamış, sürdürülebilir ekonomik gelişmesini gerçekleştirmiş, katma değeri yüksek tarımsal ve sınai ürün üreten, tarımsal sanayi merkezi ve dünya çapında tanınan bir turizm bölgesi haline gelmiş, sosyal refah düzeyi ve yaşam kalitesi yüksek bir kent olmasını hedefliyoruz.

İl’in 2023 yılına kadar insan, çevre ve kurumsal odaklı gelişmesini istikrarlı biçimde gerçekleştirmek için temel hedeflerimizden biri çevre ve mekan kalitesinin korunması, doğal kaynakların rasyonel kullanımının sağlanmasıdır. Kirliliğin önlenmesi için çevre standartları ve ekolojik kriterlere uyulması konusunda hassas davranıyoruz.

Dünya ve Türkiye turizminde kitle turizmi ve kıyı turizmi ekseninde gelişen turizm talebinin değiştiğini göz önüne alarak, turizm pazarlarında talebi giderek yükselen, yüksek katma değer yaratan alternatif turizm türlerine (doğa, sağlık, spor, kültür ve kırsal turizmi) öncelik verilmesi yönünde çalışmalarımız var.

İhracata yönelen, teknoloji geliştiren, katma değeri yüksek ürünlerde yatırımı planlayan girişimcilerin proje bazında desteklenmesi, küçük işletmelerin modern işletmelere dönüşmeleri için gerekli olan kurumsal hizmet desteklerinin sağlanması hedeflerimizden bir diğeridir.

Bütün sektörlerde benzer hedefler ekseninde çalışmalar var ancak burada vurgulamak istediğim bütün sektörlerde ortaya konulan hedefler Bolu’da yaşayan vatandaşların yaşam kalitesini yükseltmeye yöneliktir.

Bu kapsamda kamu hizmeti veren yerel kurumların saydam, yöneticilerinin hesap verdiği, katılımcı, vatandaş memnuniyetini esas alan bir yaklaşımı benimsemeleri, etkin ve katılımcı bir kurumsal ve yönetsel yapının oluşturulması da en önemli hedeflerimiz arasındadır.

K.TURGUT-A.AVŞARBEY: Uluslar arası düzeyde turizmin gelişen önemi ve değeri karşısında Bolu İlinin potansiyeli ve yerinden bahsedermisiniz?

İ.ÖZÇİMEN: Doğrusunu söylemek gerekirse uluslararası düzeyde turizmin yani yeterli düzeyde olmadığını rahatlıkla ifade edebiliriz. Bizim turizmimiz daha çok iç turizme yöneliktir. Bolu, ormanlarıyla, yaylalarıyla, gölleriyle, termalleriyle, tarihi ve kültürel değerleriyle önemli ölçüde turizm potansiyeline sahip bir ildir. Ankara ve İstanbul arasında yer alan, Türkiye nüfusunun önemli bir bölümüne 1,5 – 2,5 saatlik bir uzaklıkta bulunan gerçek anlamda bir doğal cazibe merkezi durumundadır. Bolu dağı tünelinin tamamen hizmete girmesiyle daha kolay ve güvenli bir ulaşım imkanı sağlanmıştır

Büyük ve çeşitli bir turizm potansiyeline sahip bulunan Bolu ilinde, doğa turizmi, kış turizmi, spor turizmi, kültür turizmi ve termal turizmi

mi öncelikli önem arz etmektedir. Bolu, Toplantı ve Seminer Turizmi açısından da önemli bir potansiyele sahiptir.

Çam ormanları içine gizlenen Abant, Yedigöller ve Gölcük gibi gölleri, yemyeşil vadilerde uzanan yaylaları, ülkemizin en önemli kayak merkezi olan Kartalkaya ve Esentepe Kayak Merkezleri, Bolu Karacasu, Mudurnu ve Seben’de bulunan şifalı sıcak su kaynakları, tarihi ve kültürel dokusuyla İpek Yolu güzergahında yer alan Mudurnu ve Göynük ilçelerimiz ile Bolu gerçek anlamda turizmin dört mevsim yaşandığı ender yerlerden biridir.

Doğal yapı ve pist yapısı itibarıyla ülkemizin en iyi mukavemet kayak pistlerine sahip olduğu Türkiye Kayak ve Kızak Federasyonu ve Uluslararası Kayak Federasyonunca da (FIS) tescil edilen Arkut Dağı Kayak Merkezinde ise, 2005-2009 yıllarında uluslararası kayak yarışmaları yapılmıştır.

Karacasu, Mudurnu-Babas ve Sarot, Seben-Kesenözü Pavlu kaplıcaları ilimizin termal ve sağlık turizm potansiyelini oluşturmaktadır.

3.000 yatak kapasitesine cevap verebilecek potansiyele sahip Mudurnu-Babas kaplıca bölgesinin de özel sektöre ihale çalışmalarına devam edilmektedir. Mudurnu

Sarot Kaplıcalarında ise önceki yıllarda başlayan devre mülk ve 150 yataklı termal otel yatırım çalışmalarının bu yıl tamamlanması beklenmektedir. Bahsedilen jeotermal kaynaklardan il ekonomisine daha fazla katma değer sağlanabilmesi için, büyük ölçekli modern tesisler yapılması yönünde çalışmalar sürdürülmektedir.

Doğal güzellikleri ile bilinen Bolu, aynı zamanda bir tarih ve kültür şehridir. İlde geleneksel Türk Evi, Sivil Mimari örneği yapı; cami, türbe, han, hamam, kale, sur duvarı olmak üzere toplam 515 yapı tescil edilerek koruma altına alınmış taşınmaz kültür ve tabiat varlığı mevcuttur. Ayrıca ilimiz genelinde tescil edilerek koruma altına alınmış olan toplam 52 adet sit alanı bulunmaktadır.

Ankara ve İstanbul illerine yakınlığı ve çeşitli büyüklüklerde konaklama tesislerinin varlığı nedeniyle Bolu, toplantı ve seminer turizmi açısından da önemli bir potansiyel arz etmektedir.

Spor turizmi açısından da ilimiz zengin bir potansiyele sahiptir. İlimiz genelinde birçok bölgede trekking, off-road, dağ bisikleti, foto-safari, kuş gözlemciliği, dağcılık gibi doğa

sporları, Abant bölgesinde yamaç paraşütü, Aladağ Göleti ve Yeniçağa Gölünde su sporları, Kartalkaya ve Arkut Dağında kış sporları, kayak, çim kayağı ve tekerlekli kayak (asfalt kayağı) yapılmaktadır. Ayrıca; Abant, Gerede, Karacasu ve Aladağ Bölgeleri'ndeki tesislerde profesyonel futbol ve diğer spor dallarında çeşitli spor takımları tarafından yaz dönemlerinde kamplar düzenlenmektedir.

İlin spor turizmi kapasitesinin artırılması amacıyla şehir merkezimize yüksek kapasiteli kapalı spor salonu yapılması planlanmaktadır.

Bunun yanında Bolu'nun henüz bilinmeyen ama keşfedilmeyi bekleyen sayısız doğal ve tarihi güzelliği mevcuttur. Abant, Yedigöller, Kartalkaya bu ülkede yaşayan hemen herkesin bildiği veya bir şekilde duyduğu mevkiler. Ancak Gerede'deki Esentepe ve Arkut Dağı, Mengen'de bulunan Şirinyazı göleti ve çevresindeki flora, Abant Gölünün yedi katı büyüklüğündeki Seben Göleti, tarihi Mudurnu evleri ve Babas kaplıcaları, Göynük Açık hava müzesi ve Sarot Kaplıcaları, Bolu merkezdeki Karacasu kaplıcaları keşfedilmeyi bekleyen ve yüksek turizm potansiyeline sahip bölgeler. Bolu'nun turizm potansiyelinin geliştirilmesi

için bu bölgelerin ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımının yapılması gerekiyor. Tabi bunun öncesinde bu alanların ulaşım ve tesis altyapılarının tamamlanması da ilk etapta yapılması gerekenler arasında.

Turizmde aşama kaydetmek uzun bir süreçtir. Olumlu sonuçların kısa sürede elde edilemeyeceği gerçeğinin göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Kamu sektörü, özel sektör ve halk olarak turizmde başarıya ulaşılacağına inanmak ve bu bilinçle hareket etmek zorundayız. Mevcut potansiyel değerlendirildiği takdirde, Bolu'nun bu sektörde iddialı olacağı muhakkaktır.

Bolu'nun, Türkiye'nin ve dünyanın ünlü turizm bölgelerinden biri olacağına yürekten inanıyor ve bu doğrultuda tüm imkânlarımızı seferber ediyoruz.

K.TURGUT-A.AVŞARBEY: Yerel kalkınma girişimlerine vatandaş katkısı denilince ilk akla gelen illerden birinin Bolu olduğunu biliyoruz. Bu kapsamda İzzet Baysal'ın Boluya katmış olduğu değerlerden bahsedermisiniz?

İ.ÖZÇİMEN: Şöyle girmek belki doğru olur: Bir iş yapmak, bir de çığır açmak var. İzzet Baysal çığır açanlardan eskilerin dediği gibi "sebep olan yapan gibidir" bu anlamda da İzzet Baysal zirve bir şahsiyet. Şimdi, İzzet Baysal, hem ilinde çok büyük bir örnek olmuş, yatırımlar yapmış, kurduğu Vakıfla etrafında her sene yeni bir hayırsever çıkıyor, onlar bir şeyler yapıyorlar. Hani güzel bir başlangıç, devam eden bir şey var. Bunun yanında, mesela İbrahim Çeçen Ağrı'da bir şeyler yapmak istemiş, demişler ki: "İzzet Baysal'a git bir bak, ne yapmış" Onun üzerine şimdi İbrahim Çeçen Üniversitesi kuruluyor Ağrı'da. İzzet Baysal örneğini alarak yapıyor. Yani Türkiye'ye model olmuştur. Aynı şekilde, Eren Holding var Bitlis'te, onlar da üniversiteyi yaptırıyorlar.

O da aslında bu anlamda bir İzzet Baysal'ın örnek alındığı bir başka örnek olarak ifade edilebilir. Toplumun, Türkiye'nin bu tür rol modellerine ihtiyacı var.

İzzet BAYSAL "Aklına koyduğunu başaran, başarıya ulaştıktan sonra yeni başarılar arayan" insandır. Başarılarının sırrı olarak tanımladığı "planlı programlı çok çalışmak, israfı baş düşman ilan etmek ve sabırlı olmak" bugün tüm fertlerimizde, ailelerimizde ve toplumumuzda son derece ihtiyaç duyulan niteliklerdir.

İzzet BAYSAL, Güçlü bir ülke için insanların her şeyi Devletten beklememeleri gerektiğini, insanların güçleri nispetinde devlete yardımcı olmalarını çeşitli söylemlerinde ifade etmiştir. Kurduğu ve "En büyük eserimdir" dediği "İzzet BAYSAL Vakfı" aracılığı ile İlimize kazandırdığı eğitim ve sağlık alanında yaptırdığı 127 eserin değeri 300 milyon TL. civarındadır. Yaptığı karşılıksız hizmetler ve yatırımlar nedeniyle İzzet Baysal Vakfı, 2006 tarihinde "TBMM Üstün Hizmet Ödülü" ile ödüllendirilen ilk vakıf olmuştur. Aynı zamanda birçok kuruluşlardan takdirname almış, iki kere de Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce "Yılın Vakfı" seçilmiştir.

Yeryüzünde çok az insana kısmet olabilecek üstün başarılarına, hiç de azımsanmayacak servetine rağmen her türlü gösteriştan uzak, mütevazı

hayat tarzı, kendisine olan hayranlığımızı kat kat artırmaktadır. "Büyük insan" olabilmenin temel ölçütlerinden birisi de başkalarının sorunlarının çözümüne duyulan ilgi ve katkıdır. Yeni nesillerin unuttuğu değerlilik, fedakarlık, yaşama zevki yerine yaşatma zevki, kavramları O'nda ete kemiğe bürünmektedir. O yeni nesiller için eşine az rastlanılacak bir "rol model"dir.

Bolulularda Merhum İzzet BAYSAL'ın Bolu'ya hizmet aşkını karşılıksız bırakmamaktadırlar. Eserlerine özenle sahip çıkmaktadırlar. O'nu kalplerinde yaşatmaktadırlar. İzzet Baysal'a şükran günlerinde aralarındaki her türlü çekişmeyi ve rekabeti bir tarafa bırakmakta, hep birden O'na olan sevgilerini ve saygılarını haykırmaktadırlar. Böyle bir halka hizmet etmekten ve İzzet Baysal'ın memleketinde çalışmaktan büyük gurur ve onur duyuyorum.

K.TURGUT-A.AVŞARBEY: Bolu için simgesel kent tanımlaması yapılmak istenirse Bolu ilini tanımlayan cümle ne olurdu?

İ.ÖZÇİMEN: Evet, benim en çok zorlandığım şeylerden biri bu. Biz bir Komisyon kurduk. Slogan ve bir de amblem bulmak istiyoruz. Şimdi, doğasını mı anlatalım, kültürünü mü anlatalım, göllerini mi anlatalım, termalini mi anlatalım, yaz-kış sporlarını mı anlatalım. Çok kolay değil. Onun için, müsaade ederse-

niz ben bir kelimeyle ifade edemediğimi ifade edeyim. Artık oradan ne çıkar bilmiyorum. Şimdi, bana sorsanız, mesela Nilüfer çok büyük bir marka. Yani Abant'ın nilüferleri çok meşhurdur. Öbür taraftan ben iki gün kalabildim Aladağlar'da. Gerçekten gençleştiğimi hissettim. Kartalkaya dev bir marka. Arkut Dağı öyle... Yani başka bir yerde olsa... Mesela, Sülüklü Gölü yere göğe sığdıramazlar. Bir kelimeye sığmıyor.

6-Bolu ilinde sizin başlatmış olduğunuz ve özellikle önem verdiğiniz bir proje var mı? Bahseder misiniz?

İ. ÖZÇİMEN: Sizlerinde bildiği gibi ülkemiz deprem fayları ile adeta örülmüş bir konumdadır. Bolu İlimizde, Kuzey Anadolu Fay hattı üzerinde birinci derecede deprem bölgesidir. Bu nedenle İl Özel İdaresi olarak Bolu'dan Geçen Fayın Belirlenmesi ve Oluşturacağı Riskin Ölçülmesi amacıyla hazırladığımız proje Doğu Marmara Kalkınma Ajansı (MARKA) tarafından kabul edildi ve mali destek aldık.

Proje kapsamında Bolu'yu Tehdit eden Olası Fayların Jeolojik ve Jeofizik Çalışmalarla Araştırılmasında Anadolu Üniversitesi Uzun ve Uzun Bilimleri Enstitüsü, Ankara Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesinden bilim adamlarımız görev almaktadır.

Projenin sonuçlanması ile sonraki aşamalarda ilimize sismik ağ kurul-

ması için çalışmalar planlanmaktadır.

Altyapı ile ilgili çalışmalarımız ve yürütülen projelerimiz ise şu şekilde sıralanabilir. Öncelikle üniversite bünyesindeki Teknoloji Merkezi'ni aktif hale getirmek için çalışmalarımız sürüyor.

Yaklaşık olarak Abant Gölünün yedi katı büyüklüğünde (833ha) olan ve yapım çalışmaları tamamlanan Aladağlar bölgesindeki Seben Taşlıyayla göletinin, yöreyi turizm açısından daha da önemli hale getireceği ve gölete yakın çevrelerde turizm tesislerine ihtiyaç olacağı değerlendirilmektedir. Bölgenin Turizm merkezi ilan edilmesi ile ilgili çalışmalarımız devam etmektedir. Seben Taşlıyayla Göleti çevresinde plansız yapılaşmaya kesinlikle izin vermeyeceğimizi de burada özellikle belirtmek isterim.

Termal turizmin önem kazanmış olması, Bolu'nun bu potansiyeli değerlendirmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Karacasu Termal Turizm Alanında bulunan jeotermal kaynakları verimli ve etkin kullanmak suretiyle termal, sağlık ve doğa turizmini geliştirerek il ekonomisi ve sosyal hayatına katkı sağlamak amacıyla, bölgede bulunan İl Özel İdaresine ait gayrimenkul üzerine 500 yataklı 5 yıldızlı sağlık ve termal amaçlı turistik tesislerin yapılması ile ilgili çalışmalar devam etmektedir. Ayrıca Karacasu Termal Turizm Merkezi sınırlarının genişletilmesi ve Mudurnu İlçemizde bulunan 3.000 yatak kapasitesine cevap verebilecek potansiyele sahip Babas Kaplıcası ve çevresinin termal turizm merkezi ilan edilmesi ile ilgili çalışmalarımız devam edilmektedir.

K.TURGUT-A.AVŞARBEY: Sayın Valim dergimiz aracılığı ile mülki idare mesleğine yeni giren arkadaşlarımıza neler söylemek istersiniz?

İ.ÖZÇİMEN: Mülki idare, bütün dünyada önemli bir meslek, bizim

ülkemizde daha da önem arz ediyor. Ülkemizde Mülki İdare Amirlerinin önemine ilişkin bir hatıramı paylaşmak istiyorum. Burdur-Bucak ilçesinin bir Avrupa Birliği projesi vardı. Karşılıklı olarak kalabalık heyetler halinde onlar bize geldiler, biz de oraya gittik. Orada Eyalet Merkezine gidiyoruz yol altı saat sürdü. Çok dar yollar, hız yapılmıyor. Orası da Berlin'e çok yakın bir yer, yani belki 200 kilometre falan bir yeri. Dedim ki: "Bu yollar ne böyle?" Belediye Başkanı dedi ki: "Avrupa Birliği para da verdi, paramız da hazır yani yolu yapmak için paramız hazır ama kamulaştırmayı aşamıyoruz." Dedim ki: "Biz şu anda bir anda 15 bin kilometre birden duble yol yapıyoruz. Yolum parası ayrı bir konu, sizin de paranız hazır. Burdur'da yaptığımız duble yolda da benzer bir problemle karşılaşmıştık ama kaymakam arkadaş vatandaşa "Paranız ödenecek dedi. Vatandaş "buyurun geçin" dedi. Başka bir kurum olsa diyor ki: "Parayı yatır, öyle geçebilirsin, mahkemeye veririm" Kaymakam olunca "Devlet sözü" diyor, vali olunca "Devlet sözü" diyor. "Hakikaten biz orada kamulaştırma parası olmadan yolu bitirdik, artık kamulaştırmayı Karayolları daha sonra ödeyecek. Biz böyle geçiyoruz" dedim. Hayret ettiler, bizim her şeyimiz hazır, yıllardır hazır, yapamıyoruz, kamulaştırmayı aşamıyoruz" dediler. Şimdi, bu işte Türkiye'de mülki idare amirinin gücünü göstermesi açısından enteresan bir hatıra.

Genç arkadaşlarımızın bizden çok daha iyi yetiştiklerini düşünüyorum ben. Zaten böyle olması lazım, işin doğası da bunu gerektirir. Türkiye bir yere gelecekte onların çalışmalarına çok ciddi ihtiyaç var.

Burada onların şu özelliklerinin olması gerektiğinin altını çizmek istiyorum: Bizim mesleğimiz böyle belki onların aldığı eğitime göre onları çok tatmin edecek bir maddi şey vermiyor. Ama müthiş bir ma-

nevi tatmin sağlıyor. Bir hastanın ağrısını dindirmek, bir çocuğun okumasını sağlamak, bir evsizi ev sahibi yapmak bu meslekte oluyor. Bir felakette felaketzedelerin sorunlarını bitirmek bu meslek sayesinde oluyor. Halkın bize açtığı korkunç, büyük bir kredi var. Bu krediden istifade ederek onlara hizmet imkânı veriyor. Bence en büyük tatmin de o. Onların gözünde ışıltıyı görme çok güzel bir duygu. Ama sevmeleleri gerekir, sevmeyen sevilmezsiniz; saymadan sayılmazsınız. Bu halka saygılı olmak lazım, onların değer yargılarına saygılı olmak lazım. Zaten Sayın Cumhurbaşkanımız ve Sayın Başbakanımız da bu sözleri onlara söylüyorlar, bize de defalarca söylüyorlar. Biz, gerçekten yolları yapabiliriz, barajları yapabiliriz, büyük hastaneleri, büyük okulları, büyük üniversiteleri kurabiliriz, bunlar şarttır, olması gerekir. Ama onların gönlüne girmediğimiz zaman bu iş eksik kalır. Halkın gönlüne girmek de çok kolay; bir selam verme ve çaylarını içme, bir sarılma, bir ellerini öpme, bir "Nasılsınız?" deme, tepeden bakmama... Onlar sayesinde biz büyüdük buralara geldik, onları küçük göremeyiz. Bu, çok önemli diye düşünüyorum.

Bunun yanında Mülki idare amirliği çok özveri isteyen bir meslektir. Mesai mefhumu yoktur. Devamlı vatandaşın yanında ve hizmetinde olmak zorundadır. Devletin şefkatli, merhametli, adaletli, gülümseyen yüzü, sıcak eli olmak zorundayız. Ancak, bu şekilde devlet millet kaynaşmasını daha ileri noktalara taşıyabiliriz. Mülki idare amirleri her zaman kendilerini çok iyi yetiştirmek zorundadır. Bilgi birikimine sahip, sabırlı ve hoşgörü sahibi olmalıdır. En önemlisi de insan sevgisiyle dolu bir kişi olmalıdır. Yarın eğer daha yaşanılabilir bir Türkiye'ye kavuşulacaksa mülki idare amirlerinin bu konuda çok büyük katkıları olacaktır.

Bolu

Doğal Güzelliklerin Zirveye Ulaştığı İl;

Bolu İlinin Coğrafi Durumu

Türkiye yüzölçümünün % 1,015'lik bölümünü kaplayan Bolu İli, 8.276 km² (827.600 Ha.) yüzölçümü ile Karadeniz Bölgesi'nin Batı Karadeniz bölümünde yer alır. Ankara ve İstanbul'un ortasında yer alan Bolu'nun, topraklarının % 63'ü ormanlarla kaplıdır.

Ortalama rakım 1000 m., merkez ilçe rakımı ise 725 m. civarındadır. 8270 km² yüzölçümü olan İlin nüfusu 271.208'dir . Merkez İlçe dahil 9 ilçesi, 4 beldesi ve 491 köyü vardır.

Tarihi

Bolu Tarihi M.Ö. 8. yüzyılda Bebriklere kadar uzanmaktadır. Tarih süreci içinde Bithynialılar Romalılar, Bizanslılar, Selçuklular, Göynük, Gerede ve Bolu Beylikleri, Ahiler, Candaroğulları, İsfendiyarlılar, Kızılakmetliler ve Osmanlılar Bolu ve

çevresine hakim olmuşlardır.

11.yy'dan sonra Bizanslılar ile Anadolu Selçukluları arasında el değiştiren yöre 13. yüzyılda Anadolu Selçuklularının eline geçti. Osman Gazi döneminde (1299-1324) Konur Alp tarafından Osmanlı topraklarına katıldı ve sancak merkezi yapıldı. 1864 Vilayet Nizamnamesi ile Bolu Sancağı Kastamonu Vilayetine bağlandı.

II. Meşrutiyetten (1908) Cumhuriyet dönemine kadar bağımsız sancak olarak yönetilen Bolu, Cumhuriyetin ilanı ile birlikte 1923'te vilayet haline getirildi. Bolu'nun son Mutasarrıfı Ahmet Fahrettin Bey, Bolu'nun ilk valisi oldu. Roma döneminde Bithynium olarak anılan kente İmparator Cladius'un hüküm sürdüğü yıllarda Cladiopolis adı verildi. İ.S.12 yy. başlarında İmparator Hadrianus'un sevgilisi Antinoos'un doğum yeri olması nedeniyle önem kazanan kent daha

sonra Hadrionapolis olarak adlandırılmaya başlandı.Bir piskoposluk merkezi olan ve Bizans döneminde Polis denen kenti, 11.yy'da yöreye gelmeye başlayan Türkmenler Bolu olarak adlandırdılar.

Atatürk ve Bolu: Atatürk Bolu'ya 17 Temmuz 1934 tarihinde gelmiş Halkevinin hatıra defterine şunları yazmıştır; "Bolu Halkevinde bir gece kaldım. Bolu'nun güzelliğinden, halkın coşkun sevinçlerinden çok mütehassis oldum." Gazi Mustafa Kemal

Bolu'da Kültür ve Turizm

Doğanın yedi rengine bezenmiş, çam ormanları içine gizlenen sayısız güzellikteki gölleri, yemyeşil vadilerde uzanan yaylaları, kayak merkezleri, şifalı sıcak su kaynakları ile BOLU, birçok doğal güzelliğe sahip bir İldir. Dört mevsim turizm faaliyetlerinin devam ettiği Bolu'da özellikle doğa turizmi, kış turizmi,

termal turizm, kültür turizmi, toplantı ve seminer turizmi ve spor turizmi en önemli turizm çeşitlerimizdir.

Doğa Turizmi

Yüzölçümünün % 63'ü ormanlarla kaplı Bolu İlinde, doğa yürüyüşü, bisiklet, fayton ya da atla, gezinti yapma imkanı sağlayan doğa harikası Abant, Büyükgöl, Deringöl, Seringöl, Nazlıgöl, Küçükgöl, İncegöl ve Sazlıgöl isimli 7 gölden oluşan, ülkemizin eşsiz doğal güzelliklerinden biri olan Yedigöller, Etrafı sarıçam ve göknar ağaçları ile kaplı Manzarası kartpostalları aratmayan Gölcük, doğayla baş başa kalmak

isteyenlerin arayıp bulamayacağı dingin bir ortama sahip Sünnet Gölü gibi turizm değeri taşıyan 14 göl ile Abant'ın 7 katı büyüklüğünde olan Seben Taşlıyayla gibi irili ufaklı 120 göleti bulunmaktadır. İl genelinde 300'den fazla yayla mevcuttur.

1 milli park (Yedigöller), 1 tabiat parkı (Abant), 4 tabiatı koruma alanı, 7 orman içi dinlenme alanı, 3 yaban hayatı geliştirme ve koruma sahası, 4 örnek av sahası bulunan Bolu tam anlamıyla bir doğa turizmi bölgesidir.

Yıllık programlar dahilinde İl Çevre ve Orman Müdürlüğünce başta Abant, Yedigöller, Gölcük olmak üzere göl ve göletlerimiz ile muhtelif mesire yerlerinde planlama, alt yapı ve çevre düzenlemesi çalışmaları sürdürülmektedir.

Kış Turizmi

Kartalkaya ve Gerede Arkut Dağı Bolu'nun önemli kış turizmi merkezleridir. Kış turizminde büyük önem arz eden ilimizde; Köroğlu Dağları'nda mevcut turizm alanı içerisinde, Bolu'ya 38 km. mesafede bulunan Kartalkaya Kayak Merkezi, ülkemizin en önemli kayak merkezlerinden biridir. Toplam 18 lift ve 28 adet pistin bulunduğu Kartalkaya'da toplam pist uzunluğu 30 km.dir. Aralık-Nisan ayları arasında kış sporları yapılabilen bölge, kayak sporu için çok çekicidir. Halen toplam 1600 yataklı 4 otel Aralık – Nisan ayları arasında sezonluk olarak tüm birimleriyle hizmet vermektedir. Ayrıca 250 yataklı 1 tesisin yapım çalışmalarına devam edilmektedir.

Gerede İlçesinin 4 km. kuzeyinde 1300m. yükseklikte bulunan, asırlık çam ağaçlarıyla kaplı, kış mevsiminde kış sporları ve kayak olanağının olduğu bir mesire yeridir. Çok güzel bir doğaya ve Gerede İlçesine hâkim mükemmel bir manzara-ya sahiptir. Bölgedeki 3 yıldızlı 169 yatak kapasiteli otel yıl boyu hizmet vermektedir. Arkut Dağı kış turizmi için çok elverişli konum ve özelliğe sahiptir. Doğal yapı ve pist yapısı itibarıyla ülkemizin en iyi pistlerine sahip olduğu Türkiye Kayak ve Kizak Federasyonunca ifade edilen ve

Uluslararası Kayak Federasyonunca (FIS) tescil edilen Arkut Dağı Kayak Merkezinde uluslararası yarışmalar gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Arkut Dağı'nda tekerlekli kayak (asfalt kayığı) ve çim kayığı müsabakalarının da yapılabilceği belirlenmiştir. 900 metrelik slalom, 5 kilometrelik mukavemet pisti ile 2 mekanik tesisi bulunmaktadır. Ayrıca Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne bölgeye 50 Yataklı Kayak Evi yapılması ve Mukavemet Pisti Tanzimi Projesine ait çalışmalar sürdürülmektedir. Ankara'ya 110 km. mesafede bulunan bölgenin gelecekte önemli bir turizm merkezi olacağı değerlendirilmektedir. Altyapı eksikliklerinin giderilmesi yönünde çalışmalar devam ettirilmekte olup, 4 km.lik yolun asfaltlanması Kültür ve Turizm Bakanlığından gönderilen ödeneklerle 2010 yılında tamamlanmıştır.

Termal Turizmi

Karacasu, Mudurnu-Babas ve Sarot, Seben Kesenözü-Pavlu kaplıcaları Bolu'nun termal potansiyelini oluşturmaktadır.

8.640 kişilik tesislere cevap verebilecek potansiyele sahip, Karacasu Termal Merkezinde; 165 yatak kapasiteli 3 yıldızlı bir tesis, İl Özel İdaresine ait 146 yatak kapasiteli belediye belgeli bir otel ve 250 yatak kapasiteli Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi bulunmaktadır. Karacasu yakınında 300 yatak kapasiteli 5 yıldızlı yeni bir termal otel 2011 Mart ayında hizmete açılmıştır. Bölgede A.İ.B.Ü ce yeni bir Fizik Tedavi hastanesi yapımına devam edilmektedir.

Ayrıca Sağlık Bakanlığı tarafından Bölge Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi yapımı için arsa temin edilmiş olup, proje devam etmektedir.

3000 kişilik tesislere cevap verebilecek potansiyele sahip Mudurnu Babas kaplıcalarının bulunduğu bölgeye, yeni tesisler yapılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Mudurnu Sarot kaplıcalarında ise 152 yataklı 4 yıldızlı termal otel ya-

pımı ile devre mülk tesisleri inşaatlarına devam edilmektedir.

2.200 kişi/gün kapasiteli potansiyele sahip Seben ilçesi Kesenözü köyünde bulunan kaplıca bölgesinde 220 yataklı 2 konaklama tesisi bulunmaktadır.

Yukarıda bahsedilen jeotermal kaynaklardan il ekonomisine daha fazla katma değer sağlanabilmesi için, büyük ölçekli modern tesisler yapılması yönünde çalışmalar sürdürülmektedir.

Karacasu Termal Turizm Bölgesinde termal turizme yönelik tesisler yapılması planlanmaktadır.

Kültür Turizmi

Doğal güzellikleri ile bilinen İlimiz, aynı zamanda tarih ve kültür şehridir.

İlimizde tescil edilerek koruma altına alınmış 61 arkeolojik sit, 3 kent-sel sit ve 8 de doğal sit olmak üzere toplam 72 adet sit alanı vardır. Ayrıca 5 tarihi askeri yapı, 5 idari yapı, 14 doğal anıt, 137 dini kültürel yapı ve 389 sivil mimari örneği ev olmak üzere toplam 550 adet tescilli yapı ve doğal anıt mevcuttur.

Bolu Merkez, Mudurnu ve Göynük İlçeleri başta olmak üzere İlimiz genelinde bulunan 389 adet Sivil Mimari örneği yapı mevcuttur. Bakanlığımız desteğiyle söz konusu Sivil Mimari Örneklerinden 120'sinin onarımı yapılmış ve halen yapılmaya devam edilmektedir.

Kültür Merkezinin girişinde yer alan Müze, Arkeoloji Salonu ve Etnografya Salonu olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Müzemizde 2011 yılı başı itibarıyla 2982 adet arkeolojik, 1609 adet etnografik eser ve 10377 sikke olmak üzere toplam 16048 adet eser bulunmaktadır.

Fatih Sultan Mehmet'in hocası Akşemsettin ile Bolu'ya manevi bir anlam yükleyen ve inanç turizm açısından da önem teşkil eden Tokadi-i Hayrettin türbeleri, Yıldırım Bayezit camii başta olmak üzere tarihi camileri, türbeleri, han, hamam ve çeşmeleri ile İlimiz, kültür ve inanç turizmi potansiyeline de sahip bulunmaktadır.

Geleneksel Esentepe
Yağlı Güreşleri

Toplantı ve Seminer Turizmi

Bolu Kongre Turizmi açısından da ideal bir konuma sahiptir. İstanbul ve Ankara'ya yakın olması, kolay ulaşım imkânlarının bulunması ve doğal güzelliklere sahip bulunması ilin bu konudaki çekiciliğini artırmaktadır. Toplantı ve seminerlerin yapılabileceği 16 tesisteki toplam 4325 kapasiteli toplantı salonlarına ilave olarak yeni yatırımların yapılması durumunda, İlde Kongre Turizminin gelişebileceği değerlendirilmektedir.

Toplantı ve Seminer Turizminin yoğunlukla gerçekleştiği merkez Abant Bölgesidir.

Abant bölgesinde; 2 adet 5 yıldızlı tesiste toplam 1500 kişilik toplantı salonu kapasitesi bulunmaktadır.

Spor Turizmi

İlimizde 25 ayrı bölgede trekking, off-road, dağ bisikleti ve foto-safari, Abant ve Çele bölgesinde yamaç paraşütü, Aladağ Göleti ve Yeniçağa Gölünde su sporları, Kartalkaya, Arkut Dağı, Seben ve Çele Doruğunda dağcılık, Kartalkaya ve Arkut Dağında kış sporları, Arkut Dağında

çim kayağı ve tekerlekli kayak (asfalt kayağı), Abant, Gölcük, Yedigöller, Sünnet, Çubuk, Sülük, Karamurat, Karagöl ve Yeniçağa Gölleri ile Gölköy, Aladağ, Saraycık, Çayköy ve Taşlıyayla Göletlerinde yılın belirli zamanlarında sportif balıkçılık faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

Sazakçı Örnek Avlak Sahasında yerli ve yabancı avcılarca avcılık yapılmaktadır. Ayrıca; Abant, Gerede ve Karacasu Bölgeleri'ndeki tesislerde profesyonel futbol takımları ve milli takımlar tarafından yaz dönemlerinde kamp yapılmaktadır.

Aladağ Bölgesindeki Gençlik ve Spor Tesisleri başta olmak üzere,

Karaçayır ve Mengen Şirinyazı Bölgelerindeki tesislerde gençlik kamp-ları ve çeşitli spor dallarında kamp-lar düzenlenmektedir.

İlin spor turizmi kapasitesinin artırılması için il genelinde fiziki alt yapının geliştirilmesi çalışmaları sürdürülmektedir.

İl genelinde 19 turizm işletme bel-geli, 58 adet mahalli idare belgeli tesis olmak üzere toplam 77 tesis bulunmaktadır. Bu tesislerin toplam yatak kapasitesi 3075'i turizm bel-geli olmak üzere 5850'dir. 5 adet yatırım belgeli tesis tamamlandığında 1176 adet ilave yatak kapasitesi sağlanmış olacaktır.

Dünyaca Ünlü Aşçıları

Bolu, tarihi ve turistik özelliklerinin yanı sıra aşçıları ile ünlüdür. Türk mutfağına renk veren ustaların ünü, ülke sınırlarını aşmıştır. Özellikle Mengenli aşçıları dünyaca tanınmışlardır. Mengen’de yetişen aşçıların tarihi, padişah mutfaklarına kadar dayanmaktadır. Atatürk’ün aşçısı da Mengenliydi. Günümüzde turistik tesislerin bir çoğunda Mengenli aşçılara rastlamak mümkündür.

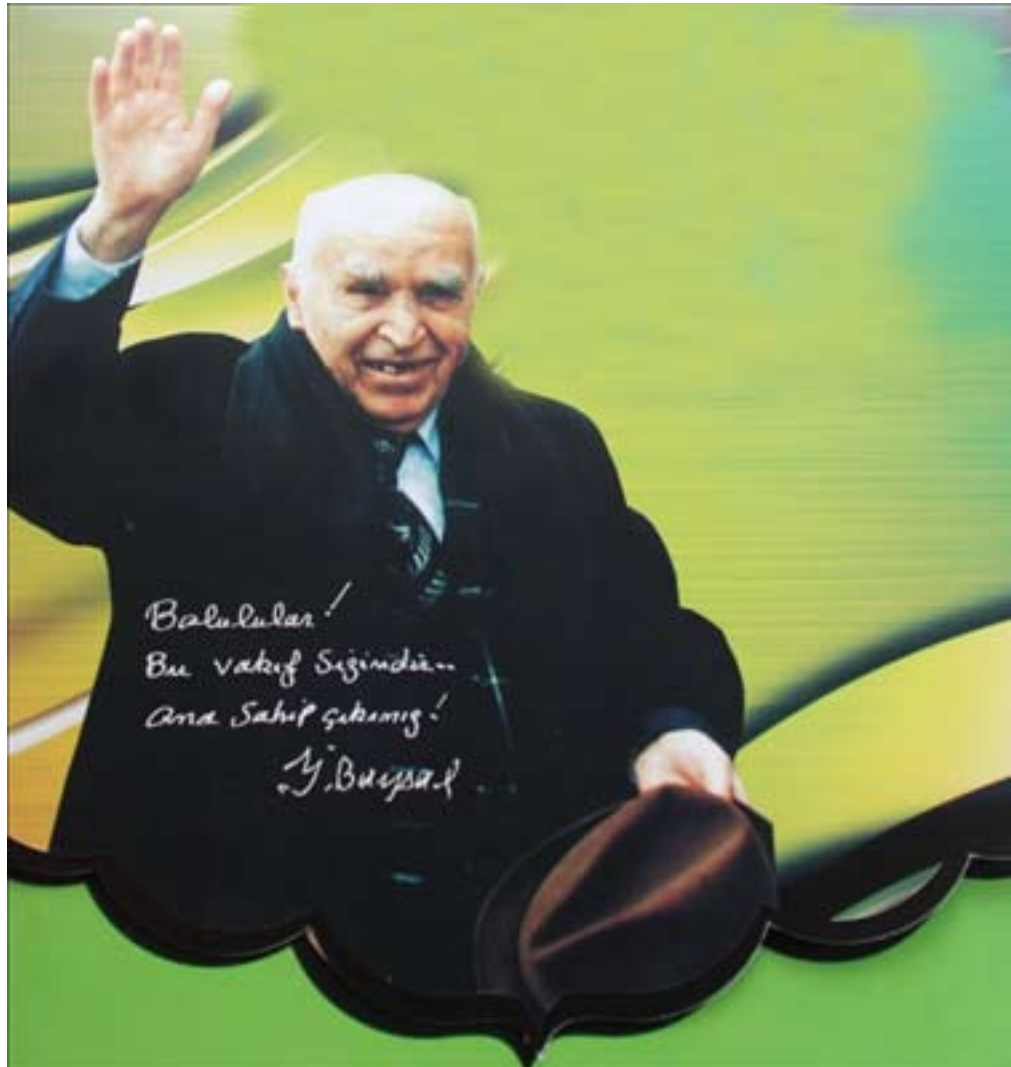
Mengen İlçesinde açılan Aşçılık Meslek Lisesi ülkemizin en fazla rağbet gören meslek liselerinden birisidir. Mengen de Aşçılık Meslek Lisesi’nden sonra mesleğe olan ilginin artması nedeniyle Abant İzzet Baysal Üniversitesi’ne bağlı olarak Aşçılık Meslek Yüksekokulu da açılmıştır.

İzzet Baysal

Bolu’nun iftihar kaynağı mütevazı insan İzzet BAYSAL’ın kurduğu ve “En büyük eserimdir” dediği “İzzet BAYSAL Vakfı”; Bolu’ya bugüne kadar 45 İlk ve Orta öğretim tesisi, 54 Sağlık ve sosyal hizmet tesisi ile 28 üniversite bina ve donanım tesisi olmak üzere toplam 127 eser yaptırmıştır. 128 ve 129. eserlerinin de temelleri 2011 Mayıs ayında atılmıştır.

Değeri 290 milyar TL’ye yaklaşan bu eserlerin dışında İzzet Baysal, öğütleri ve örnek davranışları ile gerçek bir iş adamı ve yol gösterici olmuştur.

Yaptığı karşılıksız hizmetler ve yatırımlar nedeniyle İzzet Baysal 1994 yılında Cumhurbaşkanlığı tarafından “TC Devlet Üstün Hizmet Madalyası” ile ödüllendirilmiştir. İzzet Baysal Vakfı ise 2006 tarihinde “TBMM Üstün Hizmet Ödülü” ile ödüllendirilen ilk vakıf olmuştur. Ve onun en büyük eseri olan Abant İzzet Baysal Üniversitesi yeni nesiller için umut olmaya devam edecektir.

İlin Ekonomisi

Bolu, Ankara ve İstanbul gibi sanayileşmiş bölgelerin ortasında, ülkemizin en önemli yatırım aksı üzerinde yer alan, iller arası sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında 14. sırada bulunan ve kişi başına düşen milli gelirde Türkiye genelinde ön sıralarda olan bir ildir. Mevcut coğrafi konumu ve ana pazarlara yakınlığı, Bolu Dağı Tünelinin açılmasıyla ulaşım olanaklarının daha da artması, zengin turizm potansiyelini değerlendirmeye yönelik çalışmalar, su kaynaklarının yeterli, toprak verimliliğinin yüksek olması, ülkenin önemli kanatlı hayvancılık merkezlerinden biri olması, İlde yirmi bine yakın öğrencisi bulunan bir üniversitenin bulunması, eğitim ve sağlık altyapısının büyük ölçüde tamamlanmış olması gibi avantajlara sahiptir.

Bolu'da tarım, ticaret, sanayi ve hizmetler sektörü İl ekonomisini ayakta tutan önemli sektörler olarak sıralanmaktadır.

Tarımsal faaliyetlerin büyük bir bölümünü hayvancılık teşkil etmekte, hayvansal üretim içerisinde kanatlı hayvancılık sektörü çok önemli bir ekonomik faaliyet alanı olarak belirlemektedir. Türkiye beyaz et üretiminin yaklaşık % 30'u Bolu'dan sağlanmaktadır. Sektörde 5 firma entegre üretim yapmaktadır. Bunlardan 2'si Avrupa Birliği'ne ihracat için ön izin belgesi almış olup, diğer firmalarca da ön izin belgesi alınması yönünde çalışmalar devam etmektedir.

Yüzde 11,5'i mutlak tarım arazisi olmak üzere tarım alanları, il arazisinin yaklaşık % 18'ini oluşturmaktadır. İlimizde tarla bitkileri olarak ekili alanların büyük bir kısmını tahıllar oluşturmaktadır. Yetiştirilen tahılların başında buğday gelmek-

tedir. Buğdayı sırasıyla arpa, yulaf, çeltik ve mısır izlemektedir. Baklagillerden nohut, fasulye, fiğ ve burçak, endüstri bitkilerinden şeker pancarı ve şekerpancarı tohumu yetiştirilmektedir. Yumru bitkilerden patates, soğan, sarımsak ve hayvan pancarı yetiştirilmekte olup, bunlardan patates, ilimiz için önemli ekonomik değere sahiptir. İlimizde ayrıca çeşitli meyve ve sebze bitkileri de üretilmektedir.

İl topraklarının % 63'ü ormanlarla kaplıdır. İl de ormancılık sektöründe faaliyet gösteren fabrika sayısı 118, yıllık üretme kapasiteleri 498.049 m³tür. Orman endüstrisi verzalit mamulleri Avrupa'da 5 firmada Türkiye'de ise sadece Bolu'da üretilmektedir. Laminat parke ürününde ise üretim kapasitesi olarak Türkiye'nin en büyük firması ve bu yıl Avrupa'nın ilk 3 firmasından birisi olacak olan tesisler Bolu'da bulunmaktadır.

Sanayinin büyük ölçüde küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluştuğu Bolu'da, faaliyette bulunan önemli sanayi dalları; gıda, orman ürünleri ve mobilya, madeni eşya ve metal sanayi, ısı cam ve temperli cam sanayi, elektrik cihazları üretimi, dokuma-giyim eşyası, çimento ve deri sektörleridir. İlimizde mevcut sanayi tesisleri merkezde yoğunlaşmıştır. Bolu'nun ilçelerinden Seben, Dörtdivan, Kıbrıscık ve Göynük ilçelerinin ekonomisi genelde tarım ve hayvancılığa dayalıdır.

Bu ilçelerde birkaç istisna dışında ciddi anlamda sanayi tesisi yapılması mevcut değildir. Gerede'de deri sanayi yaygın olarak gözlenmektedir. İlçede 120 deri fabrikası bulunmakta olup, sektör yaklaşık 2.500 çalışanıyla ilçe istihdamının büyük çoğunluğunu oluşturmaktadır. Mudurnu'da sunta, gıda (tahin, helva) ve tavukçuluk tesisleri

mevcuttur. Mengen'in sanayisi ise genelde orman ürünlerine dayanmaktadır. Gentaş Werzalit fabrikası ile merkez ve köylerdeki mobilya atölyelerini sanayi tesisleri arasında sayabiliriz. Yeniçağa ekonomisinin önemli bir bölümünü nakliyatçılık oluşturmaktadır. İlçede faaliyet gösteren uluslararası ve yurt içi 30'un üzerinde nakliye şirketi bulunmaktadır.

Bolu'da ikisi faaliyete geçen 4 adet Organize Sanayi Bölgesi bulunmaktadır. 73 hektar alana sahip olan ve 51 parselden oluşan Bolu O.S.B'de 45 işyeri faaliyette bulunmakta ve 2.915 kişi istihdam edilmektedir. Mevcut Bolu O.S.B'ye ek olarak 41 parsel ve 74 hektar alandan oluşan Bolu Merkez I (Tevsii) (Tekstil) İhtisas O.S.B'nin imar-parselasyon planları alt yapı ve enerji projeleri tamamlanıp, alt yapı inşaatlarına başlanılmıştır. 100 ha. büyüklüğünde ve 51 adet sanayi parselinden oluşan Gerede O.S.B'de 38 sanayi parselinin tahsis yapılmış, 13 adet parsel tahsis edilmeyi beklemektedir. 4 işyeri faaliyette bulunmakta ve 223 kişi istihdam edilmektedir. 130 ha. büyüklüğünde, her biri 5-6 dönüm 127 sanayi parselinden oluşan Gerede Deri O.S.B'nin, % 95'i kamulaştırılmış, Atık Su Arıtma Tesisi tamamlanmıştır. Yeniçağa Organize Sanayi Bölgesinin yer seçimi yapılmış, imar planları ve diğer altyapı projeleri hazır olup, kamulaştırma ve altyapı çalışmalarına henüz başlanılmamıştır.

İlimizde inşaatı tamamlanarak faaliyet gösteren 6 Küçük Sanayi Sitesinde toplam 1.311 adet işyeri mevcuttur. Faal olan Küçük Sanayi Sitelerinin toplam alanı 817.101 m², doluluk oranı % 80 civarındadır. Ayrıca, inşaat safhasında olan 1 adet 31 üyeli (45 işyeri) Bolu Ata Küçük Sanayi Sitesi bulunmaktadır.

İLÇELER

Dörtdivan

Bolu topraklarının doğu kısmını kaplayan Dörtdivan İlçesinin yüzölçümü 28400 hektardır. İlçenin rakımı 1340 m.dir. İlçenin Yağbaşlar Köyünün Mürseller Mahallesinde Bizans kale kalıntıları vardır. Yukarısayık ve Sorkun köyleri arasında bir tepede Himmet Dede Türbesi, Kılıçlar köyünde Kırklar Türbesi, Çalköy'de Şehriban Nine Türbesi, Merkez Camii yanında Secamehmet Dede Türbesi bulunmaktadır.

Gerede

Gerede, Bolu topraklarının doğu kısmını kaplar. Bolu'nun en eski ilçesidir. İlçe, deniz seviyesinden 1350 m. yüksekliktedir ve yüzölçümü 147600 hektardır. Asar Kale, Keçi Kalesi kalıntıları, Kiliseli Han diye bilinen tarihi tüccar hanı, Yukarı Tekke Camii, Aşağı Tekke Camii Türbesi, Yıldırım Bayezit Camii, Esentepe'deki Ramazan Dede Türbeleri, gezilip görülebilecek tarihi eserler ve yerlerdir. Şehrin kuzeyinde Esentepe ve Arkut Dağlarındaki yaylalar başlıca mesirelik alanlardır. Özellikle Gerede Yaylaları yayla turizmine çok uygundur. Esentepe ve Arkut Dağı bölgesinde kış sporları ve kayak yapmak mümkündür. Ayrıca yaz aylarında spor, kamp ve piknik yapma imkanı vardır. İlçede el sanatlarından bakırcılık, deri imalatı, kemercilik, demircilik, marangoz işleri yapılmaktadır.

Göynük

Bolu İli'nin güneybatısında yer alan Göynük İlçesi'nin yüzölçümü 1437 km², denizden yüksekliği de 720 m.dir. Gazi Süleyman Paşa Camii ve Hamamı, Akşemseddin Türbesi, Ömer Sekkin Türbesi, Debbağ Dede Türbesi, Zafer Kulesi, Soğukçam Köyünde bulunan Frig Harabeleri ve Kilciler Köyündeki Bizans Kalıntıları İlçenin önemli tarihi eserleridir. Geleneksel Osmanlı mimarisinde yapılmış olan Göynük Evleri, bugün halen mimari özelliğini yitirmeden kalabilmiştir. Koruma altında olan bu evler ilçeye gelen yerli ve yabancı turistlerin çok büyük ilgisini çekmektedir. Restore edilen ve pansiyon olarak işletilen tarihi konaklar ziyaretçilerden yoğun ilgi görmektedir.

Kıbrısık

Bolu'nun güneyinde yer alan Kıbrısık ilçesi 621 km² alana sahiptir. Rakımı ise 1130 m.dir. Köroğlu Dağlarının güney yamaçlarındaki düzlük alanlarda bulunurlar. Belen, Karaköy, Kökez, Bölücekkaya, Karadoğan ve 1825 metredeki Devetıra önemli yaylalardandır.

Kıbrısık ilçesinde bulunan Karagöl, yaklaşık 1 hektar genişliğinde oldukça derin bir göldür. Çevresi tamamen ormanlık olan gölde kamp yapmak için çok güzel yerler ve konaklamak için bungalov tipi evler bulunmaktadır.

Mengen

Bolu'nun kuzeybatısında yer alan Mengen'in yüzölçümü 883 km², rakımı ise 610 m.dir. Pazarköy ve Gökçesu beldeleri vardır. Kayabükü, Akören - Kisecik Mevkiinde ve Çayköy'de kilise kalıntıları bulunmaktadır. Güneyhisar'da, Avşar'da; Ev Kayası, Karakaya'da; Balkayası ve Oyukkaya, Teberrikler köyünde Yanıkdeğirmen mağaraları bulunur. Gözecik köyünde Bizanslılara ait, Çorakkadirler ve Aktepe Köylerinde Cenevizlilere ait sütun taşları vardır. Elemen ve Güney Köylerindeki camilerin kiliseden camiye çevrildiklerine dair izler vardır. Kadısusuz Köyünde de tarihi kalıntılara rastlanmaktadır. İlçemiz ormanlık bir bölgede olduğundan, yüksek yaylalar bulunmaktadır. Başlıca yaylalar; Soğucak, Akçakoca, Bürnük, Sırkılı, Çukur Yayla, Göl Yaylası, Aktepe, Ağalar, Küçükkuz, Cıvcıvler, Mamatlar, Elemen ve Afşar Yaylalardır. Şirinyazı Göleti, Ağalar Gölü, Dipsiz Göl, Yayladağ Gölü, Bölükören Gölü, Ödek, Kemal Savaş, ve Hızarderesi Göletleri önemli mesire yerleridir. AŞÇILIK Mengen'in en büyük özelliği; yüzyıllardan beri adeta babadan oğula geçercesine devam eden çok ünlü aşçıları yetiştirmesidir.

Mudurnu

Bolu'nun güneybatısında yer alan Mudurnu'nun yüzölçümü 1349 km²'dir. Taşkesti beldesi vardır. Yıldırım Bayezit Camii ve Hamamı, Kanuni Sultan Süleyman Camii, Armutçular Konağı, Şeyhül Ümran, Şeyh Tevfik Efendi, Şeyh Fahreddin Rumi, Abdurrahim Tırsi, Karaarslan Baba, Davud-i Halveti Türbeleri görülmesi ve ziyaret edilmesi gereken yerlerdir. Ahiliğin çok eski bir geçmişi olan Mudurnu'da her Cuma günü esnaf duası okunur. Karamurat Gölü ve Sülük Gölü ile Abant Gölü çevresindeki yaylalar görülmesi gereken doğal güzelliklerdir. Sağlık ve kaplıca turizmi bakımından Babas ve Sarot Kaplıcaları çok elverişlidir. Mudurnu İlçesi geleneksel tarihi Türk evleri bakımından oldukça zengindir ve kentsel sit alanı olarak koruma altındadır.

Seben

Seben, Bolu'ya 54 km. uzaklıkta Koroğlu Dağlarının güney eteklerinde 665 km² yüzölçümüne sahip ve rakımı 625 m. dir. . 78 °C sıcaklığındaki şifalı sularıyla Kesenözü Köyündeki Pavlu Kaplıcaları, Firiglerden kalma kaya evleri, Çeltikdere Köyü civarındaki kilise kalıntısı ve en önemlisi soğuk pınarların aktığı yaylalar İlçenin başlıca turizm potansiyelidir. Ayrıca yapımına başlanmış olan Seben Taşlıyayla Göleti de yöreye önemli bir turizm hareketliliği getirecektir. Seben Yaylaları Kiraz Dağı çevresinde toplanmıştır. Çeltik Deresi, Hocaş, Kaşbıyıklar, Yuva, Solaklar, Muslar ve Alpağut Köylerinde derin vadiler içinde yükselen kayalar içine oyulmuş 3-4 katlı kaya evlerine rastlanmaktadır.

Yeniçağ

Yeniçağa, Bolu'nun doğusunda yer almaktadır. Denizden yüksekliği 990 m., yüzölçümü 19600 hektar olan Yeniçağa'nın kuzeyinde 400 hektarlık Yeniçağa Gölü yer alır. İlçenin eski yerleşim yeri olan Eskiçağa Köyünde, Yıldırım Bayezit tarafından yaptırılmış bir cami, hamam ve türbe bulunmaktadır. D.100 üzerinde Şair Dertli mezarı ve İlçe merkezinde Sultan 5. Reşat zamanında yapılmış hamam vardır.

Yeniçağa Gölü, tabii güzellikleri ile dikkat çekmektedir. Çeşitli göl kuşlarının bulunduğu göl, avcılar için bir avlanma yeridir. Göl kıyısında, kıyı boyunca uzanan ağaçların altı, güzel bir mesire ve dinlenme yeri olarak halkın rağbet ettiği yerlerdir.

Tarih ve Kültürel Değerler

Mustafa NAMDAR
Bolu Kalkınma ve Tanıtma Vakfı Genel Sekreteri

Bolu Müzesi

Etnoğrafya ve arkeoloji olmak üzere iki bölümden oluşmuştur. Müzede neolitik dönemden Bizans dönemi sonuna kadar çeşitli devirlere ait eserler bulunmaktadır. Bunlardan 2896'sı arkeolojik, 1681'i etnoğrafik, 11364'ü sikke olmak üzere toplam 15 bin 941 eser müzede sergilenmektedir.

Camiler

Bolu Merkez

Yıldırım Beyazıt Camisi: 1382 yılında Yıldırım Beyazıt tarafından yaptırılan Cami çift minareli ve tek kubbelidir. Büyük Camii diye de anılır. Yukarı Çarşı'da bulunmaktadır.

Kadı Camisi: 1499 yılında Silah-tar Mustafa Paşa'nın oğlu Mehmet Bey tarafından yaptırılmıştır.

Saraçhane Camisi: 1450 yılında Silah-tar Mustafa Ağa tarafından yaptırılmıştır.

İmaret Camisi: 16 yy'da Şemsi Ahmet Paşa tarafından yaptırılmıştır.

Ilıca Camisi: Karacasu Beldesi kaplıcalar mevkiinde bulunmaktadır. 1510 yılında Musa Paşa tarafından yaptırılmış.

Karaköy Camisi: İl merkezinin 7 km batısında bulunan Karaköy'de 1562 yılında yaptırılmış olup Abant İzzet Baysal Üniversitesi yolu üzerindedir.

Mudurnu İlçesi

Mudurnu Yıldırım Beyazıt Camisi: 1374 -1382 yılları arasında Yıldırım Beyazıt'ın şehzadeligi döneminde yapılan Camii kare planlı temel üzerine oturtulmuş tek kubbelidir. Ayrıca yanına hamam da yaptırılmıştır.

Kanuni Camisi: 1546 yılında Kanuni tarafından yaptırılmış. Dikdörtgen planlı, ahşap işleme tavanlıdır.

Göynük İlçesi

Süleyman Paşa Camisi: 1331-1335 yılları arasında Gazi Süleyman Paşa tarafından yaptırılmış.

Yeniçağa İlçesi

Yeniçağa Yıldırım Camisi: ilçenin ilk yerleşim yeri olan Eskiçağa Köyü'nde 1388 yılında Yıldırım Beyazıt tarafından yaptırılmış.

Türbeler

Bolu Merkez

Tokad-i Hayrettin: Bolu Merkezin 13 km batısında Elmalık Köyü mevkiindedir. Tasavvuf kaynaklarına göre 1535 yılında vefat eden Tokad-i Hayrettin Hazretleri yatmaktadır.

Ümmi Kemal Türbesi: Horasan'dan gelen Alperenlerden olan Ümmi Kemal adına 1475'de yapılan türbe altıgen tabanlı olup Bolu'nun 25 km Güneydoğusu'nda Tekke Köyü'ndedir.

Kasım Dede Türbesi: 1510 yılında vefat eden Kasım Efendi adına yaptırılmıştır. Bolu'nun 7 km güneyindeki Çamyayla Köyü'nde olup kesme taştan yapılmış altıgen tabanlıdır.

Göynük İlçesi

Akşemseddin Türbesi: Fatih sultan Mehmed'in hocası 1459 yılında vefat eden Akşemseddin Hazretleri'ne aittir. Gazi Süleyman Paşa Camisi yanındadır. İlim dünyasının bu büyük şahsı adına türbe; öğrencisi Fatih sultan Mehmet tarafından 1464 yılında yaptırılmış. Altıgen prizma şeklinde olan türbede oğullarının sandukaları da bulunmaktadır. Mayıs Ayı sonunda her yıl adına anma günü düzenlenir.

Ömer Sekkin Türbesi: Hacı Bayram Veli'nin müritlerinden olan Ömer Sekkin'in türbesi 1449 yılında sekizgen plan olarak yapılmış.

Hanlar / Bolu Merkez

Asağı Ve Yukarı Taşhanlar

Yıldırım Beyazıt Camisinin batısında aşağı ve Yukarı Taşhan adı ile anılan Aşağı Taşhan, 1750 yılında Yukarı Taşhan ise 1804 yılında yapılmıştır. Aşağı Taşhan'ın kuzeyinde bulunan Yukarı Taşhan işhanı olarak kullanılmakta olup, 2 katlı açık avlulu, 30 odalı.

Gerede İlçesi: Kiliseli Tüccar Hanı: Bizanslılardan kalan iki katlı ve açık avlulu olan hanın bazı bölümleri ahşaptır.

Hamamlar / Bolu Merkez

Orta Hamam: 1388 yılında Yıldırım Beyazıt tarafından, Yıldırım Beyazıt Camisi ile birlikte yaptırılmıştır.

Tabaklar Hamamı: 16. yy'da TAvil Mehmet Paşa tarafından yapılmış, 2011 yılında yapılan restorasyon sonunda Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu müsadresiyle ayakkabı ve cafe olarak işletmeye açılmıştır.

Bunlarında dışında tarihi değeri olan Bolu Merkezde Sultan Hamamı, Gerede'de Aşağı Hamam ve Yeniçağa'da Eskiçağa Hamamları bulunmaktadır.

Mudurnu İlçesi: Yıldırım Hamamı: 1382 yılında kendi adını taşıyan Yıldırım Beyazıt Camisi'nin karşısında Yıldırım Beyazıt tarafından yapılmış.

Göynük İlçesi: Süleyman Paşa Hamamı: 1331-1335 yılları arasında Gazi Süleyman Paşa tarafından camii ile birlikte yaptırılmıştır.

Türkiye'nin en hızlı gelişen üniversitesi:

ABANT İZZET BAYSAL

ÜNİVERSİTESİ

1992 yılında kurulan Abant İzzet Baysal Üniversitesi; Türkiye'nin önemli iki metropolü olan Ankara ve İstanbul şehirlerinin arasında doğal güzellikler bakımından oldukça şanslı bir bölgede kurulmuştur.

Hızla gelişen üniversitenin Bolu kent merkezi ve Gerede, Mengen, Mudurnu ve Yeniçağa ilçelerinde yerleşkeleri bulunuyor. Üniversitenin merkez yerleşkesi olan İzzet Baysal Yerleşkesi Bolu kent merkezine 8 km uzaklıktaki Gölköy'de, benzersiz bir doğa güzelliğinin içinde yer alıyor.

Abant İzzet Baysal Üniversitesi, ülkemizdeki devlet ve vakıf üniversitelerinin yanı sıra vakıf destekli devlet üniversitesi olarak üçüncü

bir model oluşturuyor. Bir devlet üniversitesi olan Abant İzzet Baysal Üniversitesi Türkiye'nin en büyük hayırseverlerinden biri olan İzzet Baysal'ın kurduğu vakıf tarafından destekleniyor.

Üniversitede 7 fakülte, 4 yüksekokul, 5 meslek yüksekokulu, 3 enstitü, 8 araştırma merkezi bulunuyor. Üniversitede görev yapan 909 öğretim elemanı ve 576 idari personel, 18.000 öğrenciye kaliteli ve çağdaş bir eğitim ortamı sunuyor.

Üniversitenin teknik bölümlerinde teknolojinin son örnekleriyle donatılmış laboratuvarlar ve atölyeler bulunuyor. İzzet Baysal Kampüsü'nde bulunan Fen Laboratuvarları bloğundaki 33 laboratuvar da ders ve

araştırma yapılıyor. Diğer bölümlerde de eğitim ve araştırmaya yönelik laboratuvarlar yer alıyor.

Akademik çalışmaların vazgeçilmezi olan kütüphaneler açısından, İzzet Baysal Kampüsü oldukça zengin imkanlar sunuyor. İzzet Baysal Kampüsü'nde hizmet veren kütüphanede 50 binden fazla kitap bulunuyor.

Kütüphanede kurulu sistem aracılığıyla kütüphane içinden ve dışından yayın taraması yapmak mümkün... Öğrenciler üniversite kütüphanesinden hafta sonları da yararlanabiliyor.

Üniversite öğrencilerinin ve öğretim elemanlarının sağlık hizmetleri Sağlık Merkezi tarafından karşılanıyor. Ayrıca kampüste kurulu 250 yataklı Sağlık Araştırma ve Uygulama Hastanesi de sürekli hizmet veriyor.

Abant İzzet Baysal Üniversitesi bünyesindeki tüm fakülte ve yüksekokullarda bulunan bilgisayar laboratuvarlarından öğrenciler rahatlıkla faydalanabiliyor. Bu laboratuvarlar sayesinde, öğrenciler bilgi teknolojisinin bütün olanaklarını kullanabiliyor.

Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nin merkez kampüsünün içinde yer alan aktivite merkezinde, banka şubesinden kuaföre, marketten restoranlara kadar pek çok işletme bulunuyor. Öğrenciler her türlü ihtiyaçlarını aktivite merkezinden rahatlıkla karşılayabiliyor.

Üniversitenin merkez kampüsü olan

İzzet Baysal Kampüsü, Bolu şehir merkezine 8 kilometre uzaklıkta yer alıyor. Kampüse ulaşım özel halk otobüsleri ve belediye otobüsleri ile sağlanıyor.

Yaşam

Abant İzzet Baysal Üniversitesi kampüsleri, öğrenciler için geniş sosyal ve kültürel olanaklar sağlanıyor. 1500 kişilik salona sahip Kongre Merkezi, İzzet Baysal Kültür Merkezi'ndeki 514 kişilik Mavi Salon, 208 kişilik Pembe Salon ve İzzet Baysal Tıp Fakültesi Morfoloji binasındaki 350 kişilik salonda yıl boyunca sempozyum, panel, konferans, konser, tiyatro, film gösterimi gibi etkinlikler yapılıyor.

Kültür Merkezi'nde bulunan Sergi Salonu çeşitli sanat etkinliklerine ev sahipliği yaparken, Bale ve Halk Dansları Salonu da yoğun olarak kullanılıyor. Üniversite bünyesindeki 40'ı aşkın öğrenci topluluğunun sürekli olarak kullandığı Merkez'de İzzet Baysal'ın hayatından kesitler yansıtan bir de müze bulunuyor.

Bolu'da her yıl 11 Mayıs'ta düzenlenen "İzzet Baysal'a Şükran

Günleri"ne üniversite çeşitli etkinliklerle katılıyor. Öğrenciler tarafından bir hafta süreyle düzenlenen bahar şenliklerinde ise gün boyu aktiviteler ve amatör gruplarla ünlü sanatçıların sahne aldığı konserler yer alıyor.

Ayrıca, kapalı yüzme havuzu, modern fitness merkezi, sentetik yüzeyli futbol sahası, basketbol ve voleybol sahalara, tenis kortları, kampüs çevresindeki meşe ormanlarının etrafından dolaşan yürüyüş ve egzersiz parkurları kampüsün ilgi merkezleri arasında bulunuyor.

Üniversitenin bütün kampüslerinde düzenli olarak öğle yemeği servisi yapılıyor. Beslenme ve diyet uzmanları denetiminde düzenlenen yemek listeleri özel sektör tarafından hazırlanıyor ve ekonomik bir ücret karşılığında öğrencilere sunuluyor.

Öğrencilerin barınma ihtiyacına cevap verebilmek için, Kredi ve Yurtlar Kurumuna bağlı yurtlardan ayrı olmak üzere, üniversite yönetimine bağlı, Gököy kampüsü içerisinde 2 bina ve 4 bloktan oluşan yurtlar bulunuyor. Yurtlarda binin üzerinde öğrenci barınıyor.

Uluslararası

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Ofisi, 2004 yılından beri Hayat Boyu Öğrenme Programı kapsamındaki Erasmus programına etkin olarak katılıyor. Bu sayede, yaklaşık 24 Avrupa ülkesinden çok sayıda üniversite ile yapılan anlaşmayla 125 program çerçevesinde çok sayıda öğrenci Avrupa'ya değişim öğrencisi olarak gitmeye hak kazanmıştır.

Son eğitim döneminde 80 öğrenci Erasmus programı aracılığıyla anlaşmalı üniversitelere giderken 25 yabancı öğrenci Abant İzzet Baysal Üniversitesi'ne gelmiştir.

Bunun yanı sıra bu değişimden yararlanan öğretim elemanları edindikleri bilgi ve birikimi kendi üniversitelerine taşımıştır.

Abant İzzet Baysal Üniversitesi sürekli kendisini yenileyen ve geliştiren eğitim öğretim anlayışıyla, çağın gerektirdiği bilgi birikiminde bireyler yetiştirmeye devam ediyor.